

विभाग: A

नीम्न प्रश्नमां खापेला विकल्पमांची योग्य विकल्प पसंठ करी आमी उत्तर खापो. (5)

- 1) क. खेम. धुर्गे
- 2) मोलिनोवस्की
- 3) राज्यसंस्था
- 4) टेलिविजन
- 5) 1954

विभाग: B

नीम्न प्रश्नां खापेला एक वाक्यमां जुवाल लयाी. (5)

- 6) खेम. खेन. श्रीनिवास, खेम. सी. हुले, खे. खार. हेसाई, डी. पी. भुवपरकू, डेविड हाडमैन, योगेन्द्र सीध, खे. खेम. शाह
- 7) स्वाभाविक क्रमां आलता वर्तनव्यवहारमांशी लोकरीतिखां रिवाज परंपरा जेवा घोरडां उद्भवो छे.
- 8) "निश्चित भौगोलिक विस्तार खेने खात्मनिर्भरता घरावता मानववृध न समाज कहेवाय छे."
 "समाजने प्रस्थापित सामाजिक संलंधांनी हमेशा परिवर्तन पावती व्यवस्था तरीके पारिभाषित करे छे."
- 9) मानवसमाज खेने शरीररचनांनी लुलनु हवर्ट स्पेन्सर करी.
- 10) सामाजिक व्यवस्थाना पासांखी आर छे.

- 1) उपग्रहा
- 2) भूमिकाखां
- 3) सामाजिक घोरडां
- 4) सांस्कृतिक मूल्यां

विभाग: C

- नीम्न प्रश्नां खापेला एक वाक्यमां जुवाल खापो. (10)
- 11) समाजशास्त्रनी रवुखात एंगेस्ट छेन खे 'positive philosophy' खा ग्रंथमा पुस्तकमा ए.स. 1839 मां करी.

12) સામાજિક દરજ્જાના બે પ્રકાર છે.

- 1) પ્રાપ્ત દરજ્જા
- 2) સ્થાપિત દરજ્જા.

અથવા

12) મંડળની વિભાવના:- મંડળ એ એક સામાજિક સમૂહ છે

- મંડળમાં લોકો સમાનતાપૂર્વક સામૂહિક હિતની પૂર્તિ કરવા માટે કોઈ એક સૌકસ્ય સંબંધિત રીત પ્રમાણે એકબીજા સાથે આંતરક્રિયા કરે છે.
- મંડળમાં વ્યક્તિઓના દરજ્જા અને ભૂમિકા નક્કી કરવામાં આવે છે.
- ઉદા- કામદાર મંડળ, માદેલા મંડળ, શિક્ષક મંડળ વગેરે

13) સામાજિક પ્રક્રિયા:-

મેકાઈવર:- "સામાજિક પ્રક્રિયા એવી બાબત છે જેના દ્વારા જૂથના સભ્યોનું સંબંધી સ્થાપિત થાય છે અને પોતાનું વિશિષ્ટ સ્વરૂપ હાંસલ કરે છે. સામાજિક પ્રક્રિયા સતત પરિવર્તનશીલ છે. એટલે કે સંબંધોમાં બદલાવ મેક્સલર્નર:-

"સામાજિક પ્રક્રિયાના અંતમાં ગતિ, પરિવર્તન પ્રવાહ અને સમાજમાં સતત બદલાવ આમિત્રેત છે સામાજિક પ્રક્રિયાના માધ્યમથી જ સમાજમાં વિવેક વ્યક્તિઓ પોતાના હેતુલક્ષની પૂર્તિ કરવા દરિહ છે."

14) સભ્યતા:-

"સભ્યતા એટલે પ્રાપ્ત કરેલી જીવનને લગતી એવી બધી જ બાબતોનો જથ્થો અને સામાજિક વ્યવસ્થા જે માનવને માનવેતર સમાજથી સ્વલગ પાડે છે."

15) સામાજિક વર્ગ:- સૌરોકિન:- "સામાજિક વર્ગ સમાજમાં લોકોનો એવો સમૂહ છે જેના સભ્યો વ્યાવસાયિક, આર્થિક અને રાજકીય દરજ્જાની બાબતમાં સમાન સ્થાન ધરાવે છે."

અથવા

15) કુટુંબના પ્રકાર:-

1) વંશને આધારે

- 1) માતૃવંશી
- 2) પિતૃવંશી

2) સત્તાને આધારે

- 1) માતૃસત્તાક
- 2) પિતૃસત્તાક

3) સ્થાનને આધારે

- 1) માતૃસ્થાની
- 2) પિતૃસ્થાની

- 4) સહનિવાસ
- 1) વિભક્ત
- 2) સંયુક્ત

विभाग : D

16) थॉमस हॉट :-

- थॉमस हॉट समाजशास्त्रना पिता तरीके थॉमस हॉट छै.
- Positive philosophy खने Positive polity - अंगमां समाजनी व्यवस्था खने प्रगतिना स्वभवास खनेना सिद्धांत रहु.
- हॉटना मत समाज छडेला नियमो द्वारा न समाजना घटकी वखी खैकता.
- खै न सामाजिक व्यवस्था छै
- भे सामाजिक व्यवस्थाने टकावी राष्ट्रनर नियमोनो न स्वभाव होय तो समाजमां खारखैरता सभय
- सामाजिक व्यवस्थाना विघटननी तथा कुल्योका पतननी परिस्थिति.
- हॉटना मत सामाजिक व्यवस्था खने सामाजिक प्रगति खैकलीभपर स्वाधीन छै.
- धार्मिक स्तर, व्याधिभौतिकस्तर, प्रायश्चित्तर द्वारा लजककावाव सामाजिक व्यवस्थानी प्रगतिनुं वडनि.

17) सामाजिक नियंत्रण :- " समाजमां सामाजिक धोरणोथी विरुद्धना वर्तन खटकावती रीतो के सार्धना सामाजिक नियंत्रण हखावे छै "

अकाधिवर र पैज :- " समग्र समाजव्यवस्थाने संगठित खने टकावी राष्ट्र लक्षणा :-

- 1) सार्वभिकता
- 2) सामाजिक नियंत्रण खैक प्राक्रिया तरीके
- 3) विविधता

18) टास्कट पार्सनसनुं AGIL मॉडेल :-

होथियल सामाजिक व्यवस्थाने टकी रहैनुं होय तो छुडी छुडी बार कार्यात्मक जरूरियाती पूजा करवा होथिये. आ बार जरूरियातीने नीम भुज्य छै. टास्कट पार्सनसना AGIL मॉडेलने "समाजव्यवस्थानी कार्यात्मक जरूरियात" तरीके थॉमस हॉटमां खावे छै.

1) खनुकुलन:- छोटी चला समाज रही खने भौतिक जरूरियाती संतोषवा भाटे भौतिक वातावरण साथे खनुकुलन साधके खानेवार्थे...

2) ध्वेयप्राप्ती:- प्रत्येक तंत्रने रही रहेवुं होय तो ध्वेय नककी... ध्वेयने प्राप्त करवा भाटे सामाजिक तंत्रमा निययि लेनारी संख्या खेटवे राज्यव्यवस्था.....

3) सुग्रथन:- प्रत्येक समाज चोतानुं खास्तेत्य... खांतरिक भागो... संकलन वहाधर, सहकार, संकलन, कार्यक्षमता द्वारा सामा. व्यवस्थाओं सुग्रथन कलवाही रहे हे.

4) खमाननी भणवडी खने तंगहेली निवारण:- खमाननी भणवडी

- भाटे समाजमा सख्याखे दरखनने खनुरूप भूमिका....
- भूमिका सारी शैले भणवी शक्ति भाटे सख्याने प्रोत्साहित...
- खसरूकारक भूमिका भणवती... तंगहेली उभरी...
- समाज खांतरिक तडाक खने संघर्षना निकाल भाटे भाग...

खथवा
सामाजिक व्यवस्थानी खर्थे:-

- मानव शरीरमा कूध कूध भागो चरखर कार्यात्मक संबंधीची भौडार खेक व्यवस्था लने
- तंग सामाजिक व्यवस्था चला कार्यात्मक संबंधीची भौडारली लने के तंग वधु खेकभागी... व्यवस्था.
- मानवीनी जरूरियातीनी भूति... खनेक व्यवस्था खने पैटा व्यवस्था के मके कुकुल संस्था, शिक्षा संस्था...
- लभन, ज्ञाति, खार्थक, धार्मिक... संस्थाखी मानवीनी जरूरियाती संतोषती सामाजिक व्यवस्थाखी हे
- टास्कोट चार्सन्स - "सामाजिक व्यवस्था खेटले खेकभीभू सार्थे कार्यात्मक संबंधीओं रहेला भागोद्वारा लनेली खेक कटिल संकुल"

19) સંસ્કૃતિના લક્ષણો:-

- 1) સંસ્કૃતિ જીવનશૈલી છે.
- 2) સંસ્કૃતિ એ શીખ્યાલી વર્તુલ્યુક છે.
- 3) સંસ્કૃતિ માનવીની સમાજજીવનની સ્થાગવી પેદાશુ છે.
- 4) સાતત્ય, પારિવર્તશીલતા, વિકાસશીલતા ધરાવે છે.
- 5) સંસ્કૃતિ દસ્તાંલરિત ગઈ શકે છે.
- 6) સંસ્કૃતિનો સંમય થાય છે.

20) કુટુંબના કાર્યો:-

- 1) કુટુંબના જૈવિક કાર્ય
 - 2) કુટુંબના મનોવૈજ્ઞાનિક કાર્ય
 - 3) કુટુંબના સ્થાથક કાર્ય
 - 4) કુટુંબના સામાજિક કાર્ય
 - 5) કુટુંબના સાંસ્કૃતિક કાર્ય. [PG-45]
- સ્વથવા.

20) સામાજિક સંસ્થાના લક્ષણો:-

- 1) વલણ અને વર્તનની ઢલ
- 2) સાંસ્કૃતિક પ્રતીકો
- 3) સાધન - સગવડ
- 4) વર્તનનાં ધારણા
- 5) વિમારસરણા. [PG-42]

વિમામ : E

* નીચેના પ્રશ્નોના સાવિસ્તાર જવાબ આપો. [15]

21) સામાજિક સ્વાંતર ક્રિયાના લક્ષણો:-

" વ્યાક્રી અને વ્યાક્રી, વ્યાક્રી અને વ્યથ, વ્યથ અને વ્યથ વૃચ્ચેની સમિાનલાપૂર્વકની સ્વર્થપૂર્ણ પારસ્પારિક ક્રિયા એટલે સામાજિક સ્વાંતરક્રિયા "

લક્ષણો:-

- 1) બે કે તેથી વધુ પક્ષો
- 2) આધ્યમ
- 3) પારસ્પરિક સ્વચર

[CPQ-26]

[વિસ્તૃત લખાણ જરૂરી]

22) સામાજિકીકરણ!

ક્રિસ્ટો ડેવિસ:- "નવા જન્મેલા બાળકનું સામાજિક વ્યાક્તિ તરીકે ઘડતર કરવાનો પ્રક્રિયાનો....."

સામાજિકીકરણના વાહક - કુટુંબ :-

- કુટુંબ સામાજિકીકરણનું પાયાનું સ્વને સ્વચાલનું આધ્યમ
- બાળક સૌપ્રથમ કુટુંબના સંપર્કમાં...
- માતા-પિતા સ્વને માઈ-લઈનના સંબંધોદ્વારા બાળક કેવેક વ્યાક્તિમાંથી સામાજિક વ્યાક્તિ બને.
- માતાની મુમિક્ષુ સામાજિકીકરણમાં મહત્ત્વની
- માતા કે પિતાનો પ્રેમ, વાત્સલ્ય, હૈહુ બાળકનાં મનમાં સામાજિક તથા માનસિક સલામતીની ભાવના ઉત્પન્ન કરે.
- કુટુંબ બાળકને સમાજના પાયાના મૂલ્યો, ધારણાં વર્તનવ્યવહાર શીખાવે છે.
- સમાજના લોકમાર, રીતીરિવાજ, પરંપરા... જ્ઞાન સ્વાપે.
- કુટુંબ બાળકને સાંસ્કૃતિક વારુસાની સૌથી મહત્ત્વની બધી જ બાબતો સામાજિકીકરણ દ્વારા શીખવે છે.

સ્વથુવા

22) સંસ્કૃતિ! :- "સંસ્કૃતિ સ્વે વારસામાં મળેલા સ્વોક્ષર, સાધનો, હથિયારો સૌજવસ્તુઓ, તકનીકી પ્રક્રિયાઓ, વિચારો, ટેવો સ્વને મૂલ્યોની બનેલી યદિલરના અતપ્રમાણો! :-

"સમાજના સભ્ય તરીકે અનુચ્ચે ઝૂલવેલાં જ્ઞાન, માન્યતા, કલા, કાયદા, કાનૂન, નીતિ-નિયમો, રીતરિવાજ તથા સ્વચ્ચે સર્વ શાક્તિઓ સ્વને ટેવોની બનેલી સમગ્ર સંકુલ સ્વેટલે સંસ્કૃતિ"

संस्कृतिना प्रकार:-

1) भौतिक संस्कृति

2) स्वभौतिक संस्कृति

1) लोघनात्मक

2) धौरजात्मक [Pg-36]

1) भौतिक संस्कृति:-

→ जे पदार्थने व्यापडां भेदी स्पर्शा

→ मानवीने कश्चिथाती भूति - - - भौतिक वस्तुनुं उत्पादन

→ भौतिक सामग्रीभां वाहनां, भकानां, यंत्रां, वासडां, भागोनुं समावेश

→ ज्या सामग्री प्राप्त करवा मानव प्रयत्न करे छे.

2) स्वभौतिक संस्कृति:-

→ भौतिक संस्कृति जेटली स्वनिवार्य

→ स्वभौतिक संस्कृति खेवा तत्वोनी जनेली छे जेकां भौतिक वास्तव
होतुं नथी

→ जे पेटाविभाग

1) लोघनात्मक:- संस्कृति खेटले कुहरतभांशी हालिखो जनाववा
कोही खेक मोक्ष साधनना उपयोग कही शीत करवा त खेगनुं

2) धौरजात्मक:- धौरजात्मक संस्कृति निरामा भूला खने मानव
खोनी लैमज विचारो खने वस्तुखां पूर समाज लाहला 'खाम
करो, खाम न करो' निकशानो जनेली - - -

23) लभनसंस्था:-

लभनना उद्देश्यो:-

1) धार्मिक इरभेनुं पालन

2) प्रभ (संततिभाषि)

3) राति (भतीवसंतोष)

4) गृहनिवास

[Pg-46]

शिक्षाकुं नाम:- भौर भिनादी खे